

EĞİTİM-ÖĞRETİMDE HUKUKUN ÖNEMİ VE DİĞER ÖNCELİKLER VEYA YAŞAYAN SÜNNET İŞİĞİNDA EĞİTİMDEN HUKUKA MİSYON DEĞERLENDİRMESİ

Hazırlayan: Muharrem BALCI

EĞİTİM-ÖĞRETİM NEDİR

Eğitim,

“İnsan yaratılışında var olan bütün bilgi ve kabiliyetleri esas alarak onu yönlendirmek, geleceğe hazırlamak, hayatı boyunca gerekli bilgiyi nasıl elde edeceğini öğrenmesinde yardımcı olmak”,

Öğretim,

“Bilgiyi bulmak, kazanmak, bilgiyi kazanma yolunu ve kazanılan bilgiyi hafızada tutarak yeri geldiğinde kullanabilmek için hatırlamak”

şeklinde tanımlanabilir.

Eğitim ve öğretim arasındaki ilişki: Eğitim genel bir mana ifade ederken, öğretim yalnız aklî kabiliyetleri geliştirmek için yapılan çalışmaların adıdır. Belki eğitim, ‘irfan’ı, öğretim ise ‘kültür’ü geliştirir. Ancak öğretimsiz bir eğitim tasarlanamayacağı gibi, eğitme- yen bir öğretim de kabul edilemez.⁽¹⁾

Eğitim ve öğretim, insanın kendi özünden kaynaklanan en önemli faaliyet biçimidir. Bu faaliyet biçimi ile, insanın toplumla ilişkisi, karşılıklı iletişim ve etkileşimi sağlanmaktadır. Ayrıca insan ihtiyaçları da yine bu faaliyet sonucu temin edilebilmektedir. Dolayısıyla toplumun sosyal yapısı en başta bu faaliyete bağlı olmaktadır. Kısaca eğitim-öğretim, toplumla iç içe ve yaradılıştan insana özgü bir faaliyet türüdür. Bu faaliyeti icra eden insanın da en temel hak ve özgürlüklerden bağımsız düşünülmesi mümkün değildir.

Hukuk İle İlişkisi

Birdenbire haklar ve özgürlükler konusuna giriş yapmak, eğitim-öğretim faaliyeti ile haklar ve özgürlüklerin ilgisini kurmak alışlagelmiş bir usul değilse de, günümüzde bir çok konu konjonktürden ayrı düşünülememektedir. Geçmişte de konjonktüre bağlı olarak eğitim-öğretim konusu insanları meşgul etmiş, fakat günümüzdeki gibi, konunun hak ve özgürlükler ekseninde ele alınması mümkün olamamıştır. Bunda, Türkiye insanının, geç-

¹ Ümit Meriç YAZAN, “Türkiye Kanatlarımızın Altında”,

mişten devraldığı, ‘devlet baba’, ‘devlet ebed müddet’ gibi anlayışların payı oldukça fazladır. Fakat artık insanlar, babalığın gereklerini, ebedi devletin nimetlerini öncelikle hak ve özgürlükler bağlamında aramaya başlamışlar ve kendilerine düşen edimleri yerine getirirken, devletin eksikliklerini **hikmete bağlamayı** değil, **eleştirmeyi** öğrenmişlerdir.

İşte hangi konu olursa olsun, hak ve hukuktan, haklar ve özgürlüklerden, taraflardan biri devlet dahi olsa karşılıklı edimlerden söz edilir olması, eğitim camiamızın güzide insanlarını, öğrencilerine anlatmaya çalıştıkları haklar ve görevleri, kendi şahıslarında sağlamasını yapmaya yöneltmiştir. İnsanın hak ve özgürlüklerinin farkına varması, bir delikanlının cinsiyetinin ve gereklerinin farkına varması gibi, hatta daha da ötede hak ve özgürlükleri tam anlamıyla hayat suyu addetmesi gibidir. İnsan olmanın gereği olduğu gibi, eğitim-öğretimin de ‘**olmazsa olmazı**’ hak ve özgürlüklerin bilinmesi ve özümsemesidir. Peki, nedir haklar ve özgürlükler?

EĞİTİME İLİŞKİN HAKLAR VE ÖZGÜRLÜKLER

Hak Nedir

Hak; asıl olan, gerçek, vacib, lazım olan, sabit ve doğru olan, adalet, herkesin meşru iktidarı, bir şey üzerinde malikiyet, musibet, pay, emek, münasip, din, İslâmiyet, Kur’an-ı Kerim, geleceği şüphesiz/vukuu vacip, kıyamet gibi anlamları vardır. Tüm anlamlarında, kesinlik, şüphesizlik, en doğru olma gibi ortak özellikler vardır.

Hiç bir şüpheye mahal bırakmayacak şekilde gerçeğin tam kendisi olabilme, ancak gerçeklerin yaratıcısının kudretiyle gerçekleşebilir ki, bu haliyle Hak, tabii/doğal bir kazanımdır. Bu kazanımın en önemli yönü, sadece çalışma ile değil, ilâhî olarak verilmiş olmasıdır. Bu nedendir ki, insan yaratılışına uygun bir şekilde, hak’kın "**kutsallığından**" söz edilir.

Hukuk ise, hakların çoğuludur, tümüdür. İstilâhi anlamı olarak da, sadece insana bahşedilen haklar olarak değil, kâinatın bir düzen içinde yaratılması ve devamını sağlayan, içinde insanlara yaratılıştaki verilen hakları da barındıran, kainattaki tüm varlıkların da haklarını içeren yetki ve sorumlulukların tümüne verilen addır. Bu tanımıyla hukuk öncelikle, belirlenmiş, tayin edilmiş ve insanların ve kâinatın yönlendirildiği kurallar manzumesidir. Yönlendirme, Allah tarafından olduğunda ilahî hukuk, insanlar tarafından yapıldığında ise beşerî hukuk söz konusu olmaktadır.

O halde insanımızın hem ilahî hukuku, hem de beşerî hukuku bilmesi gereklidir. İçinde yaşadığımız topluma uygun olmasa da, dayatma olsa da yürürlükteki hukuku bilmek, bu hukuka muhatap olabilecek her insanın üzerine yükümlülüktür. Özellikle, toplumu öğretme ve eğitmekle görevli eğitimci ve öğretmenlerimizin, bu faaliyetlerini daha rahat yapabilmeleri, muhataplarını geleceğe daha donanımlı hazırlayabilmeleri ve geleceği kuşatabilmeleri için, insan temel hak ve özgürlüklerini bilmesi ve bunların kullanılması bilincine varması

gereklidir. Bu ameliye için mutlaka bu ülkede zulüm ve adaletsizlik olması gerekmez. Eğitim-öğretim faaliyetinin önünde, hatta insanların önünde nerede, hangi ülkede bir zulüm, engelleme ve adaletsizlik varsa mutlaka üzerine gidilmelidir. Aksi halde dünyadaki mevcut iletişim imkânları, iyi örneklerin olduğu kadar kötü örneklerin de bize kadar ulaşmasını sağladıkları görünen ve yaşanan bir olgudur. Eğitim-öğretim alanında, son asırda görülen adaletsizlikler, tarih içinde belki de bu kadar yoğun şekilde yaşanmamıştı. Ancak gerek ulus devlet anlayışı, gerekse bu anlayışa rengini veren faşist anlayış ve uygulamalar, iletişim yoluyla ve neme lazımcılıktan da cesaret alarak günümüze kadar artarak gelmiş ve eğitim-öğrenim hakkının gasp edilmesi şeklinde kapımıza dayanmıştır.

O halde hak ve özgürlüklerin tanınması, bilinmesi ve kullanılabilmesi için yapılacak çalışmalar elzemdir, acildir.

EĞİTİM VE ÖĞRENİM HAKKI

1. HAKLARLA İLGİLİ DÜZENLEMELER

Haklar ve Ödevler konusuna, bu hak ve ödevlerin düzenlendiği alanlar itibariyle iki açıdan yaklaşmak mümkündür: 1- Ulusal Düzenlemeler, 2- Uluslararası / Uluslarüstü düzenlemeler.

Hak ve Özgürlükler genellikle iktidarlara karşı korunurlar. İktidarlar da hak ve özgürlükler karşısında, hatta yüklenilen ödevlerle ilgili olarak yasama ve yürütme organlarıyla temsil edilirler. Bu nedenle tüm ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de hak ve özgürlüklerle ilgili olarak, başta Anayasa olmak üzere Kanunlar ve Kanun Hükmünde Kararnameler, Yönetmelikler ve Tüzüklerle gerekli düzenlemeler yapılmakta, bu düzenlemelerin ne şekilde uygulanacağına ilişkin de Genelgeler yayınlanmaktadır.

Ayrıca, her türlü iletişim imkânları ve teknolojik ilerlemenin sonucu dünyanın küçülmesi, yaşanan iki dünya savaşının akabinde, bilhassa insan kıyımını en yoğun haliyle yaşayan Batının, aynı tecrübeyi bir daha en azından kendi topraklarında yaşamamak düşüncesiyle oluşturduğu Soğuk Savaş Dönemi ve sonrası Uluslararası Sözleşmeler ve Denetleme Mekanizmaları da konumuzun önemli boyutunu oluşturmaktadır.

Anayasanın 42. Maddesinde “Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılmaz” hükmü, eğitim ve öğretim ile ilgili en önemli ve temel düzenlemedir. İster “irfan”, ister “kültür” anlamında olsun, eğitim ve öğretim ile yaşam tarzı oluşturmak ve yaradılışının gereği olarak bilgi edinme ve hayatını tanzim etme hakkı, hakların koruyuculuğu görevini üzerine alan devlete önemli yükümlülükler getirmektedir. Bu yükümlülüklerin en önemlisi, eğitim ve öğretim hakkının önündeki engelleri ortadan kaldırmak olmakla birlikte, eğitim ve öğretimin çoğulcu, objektif ve eleştirel nitelik taşımasını da sağlamaktır.

Eğitim ve ğretim hakkı, sadece kişinin eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılmaması anlamına gelmeyip, verilen eğitim ve öğretimin niteliğine ilişkin, evrensel bir standardı da öngörmektedir.

Anayasanın 42. Maddesindeki bu düzenleme uluslararası belgelere uygun olarak her türlü engeli ortadan kaldırmayı öngörür fakat bu eğitimin niteliğine ilişkin standardı belirlemez.

Nitekim, 16 Aralık 1966 tarihli ve Birleşmiş Milletlere ye devletlerin — Türkiye ile birlikte birkaç devletin haricinde — büyük bir kısmının imzaladığı **“Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme”**nin 13. Maddesinde yer alan:

“1- Bu sözleşmeye taraf devletler, herkesin eğitim görme hakkına sahip olduğunu kabul ederler.”

2- Bu Sözleşmeye taraf devletler, bu hakkın tam olarak gerçekleştirilmesi amacı ile:

a. İlköğretimin herkes için zorunlu ve parasız olacağı,

b. Orta ğretimin, teknik ve meslek eğitim dahil çeşitli biçimlerinin her nlem alınarak, özellikle ücretsiz eğitimin yaygınlaştırılması yoluyla herkese açık ve herkesçe görülebilir olmasını,

3- Bu Sözleşmeye taraf devletler, ana babalarının ya da kimi durumlarda vasilerinin, devlet tarafından kurulanların dışında devletçe konmuş ya da onanmış belli eğitim ölçülerine uyan okullar seçme özgürlüklerine saygı göstermeyi ve çocuklarının kendi inançları doğrultusunda ahlak ve din eğitimi görmelerini sağlamayı üstlenirler”

hükümlerine benzer bir düzenlemeye Anayasada yer verilmemesi önemli bir eksiklikdir.

Türkiye henüz, “Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme”yi imzalamamış olsa da, 1948’de imzalanıp yürürlüğe giren **Birleşmiş Milletler Evrensel Bildirisi** hükümlerine uymak zorunluluğu vardır. Bu zorunluluk, Beyannamenin 26. Maddesinde:

“Herkes, eğitim hakkına sahiptir. Eğitim hiç olmazsa ilk ve temel eğitim safhalarında böyle olmalıdır. İlköğretim zorunludur. Teknik ve meslek öğretimden herkes istifade edebilmelidir. Yüksek ğretim liyakatlerine göre herkese tam ve eşitlikle açık olmalıdır.

Eğitim insan kişiliğinin tam gelişmesini ve insan haklarıyla temel özgürlüklere saygıyı güçlendirmeyi hedef almalıdır. Eğitim, bütün milletler, ırklar ve dini gruplar arasında anlayış, hoşgörürlük ve dostluğu özendirmeli ve Birleşmiş Milletlerin barışı koruma yolundaki çalışmalarını geliştirmelidir.

Ana baba, çocuklarına verilecek eğitimi seçmede öncelikle hak sahibidir.”

ifadeleriyle belirtilmiştir.

Anayasanın 90. Maddesinin son fıkrası da,

“Usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası anlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz”

hükmünü getirmekle, uluslararası sözleşmelerin üstün norm niteliğinde olduğunu kabul etmiştir. Ancak Türkiye, bu sözleşmelerin bir kısmına çekince koyarak imzalamakta, bir kısmını ise imzalamamakta, tüm dünyanın evrensel değer haline getirdiği hak ve özgürlükler konusunda mesafe almaktan çekinmektedir.

Örneğin, bu Sözleşmeler arasında Türkiye'nin imzalamakta direndiği, "**Eğitimde Ayrımcılığa Karşı Sözleşme**" önemli bir belgedir. Bu belge, UNESCO tarafından 14 Aralık 1960'da benimsenmiş ve 22 Mayıs 1962'de yürürlüğe girmiştir. Bu Sözleşme hükümlerine göre:

“Herhangi bir kişi ya da grubu herhangi bir tür ya da düzeyde eğitim görmekten yoksun bırakmak;

Eğitimde eşit yararlanma olanağı ve aynı düzeyde öğretim elemanı ve aynı nitelikte okul bina ve donanımı sağlamak ve eş değerde ders görme fırsatı sunmak koşuluyla, iki ayrı cinsten öğrenciler için ayrı eğitim sistem ve kurumlarının kurulması,

Öğrencilerin ana babaları ya da yasal vasilerinin isteklerine uygun bir eğitim vermek üzere din ve dil gerekçeleriyle ayrı eğitim sistem ve kurumlarının kurulması ya da sürdürülmesinin; bir ayrımcılık uygulaması olarak sayılamayacağı”

kabul edilmiştir.

Sözleşme ayrıca:

“Eğitimde ayrımcılık içeren her türlü yasa hükmünü ve yönetsel yönergeyi kaldırmayı ve her türlü yönetsel uygulamaya son vermeyi,

Öğrencilerin eğitim kurumlarına alınmasında hiç bir ayırım yapılmamasını, gereğinde yasa yoluyla güvenceye bağlamayı emretmekte,

Okul ücretleri ve öğrencilere burs ya da başka yardımlar sağlaması ve yabancı ülkelerde öğrenimini sürdürmek için gerekli izin ve kolaylıklar bakımından kamu makamları tarafından salt yetenek ve gereksinme dışında hiç bir davranış ayırımına olanak tanımayı,

Kamu makamları tarafından eğitim kurumlarına sağlanan herhangi bir yardım konusunda, salt öğrencilerin belli bir gruptan olmaları nedeniyle herhangi bir kısıtlama ya da yeğlemeye izin vermemeyi”

önermektedir.

Yine aynı Sözleşmede taraf devletler:

“Çocukların, ana baba ve vasilerinin inançlarına göre din ve ahlak eğitimi almalarını ve hiç bir kişi ya da grubun kendi inancıyla bağdaşmayan dinsel eğitim görmeye zorlanmamasını sağlama özgürlüğüne saygı göstermenin temel ilke olduğunu”

kabul etmişlerdir.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, eğitim ve öğretim hakkını, Sözleşmeye **Ek 1. Protokolde** düzenlemiştir.⁽²⁾ Ek 1. Protokolün 2. Maddesi:

“Kimse eğitim hakkından mahrum edilemez. Devlet eğitim ve öğretim alanında üstleneceği görevlerin yerine getirilmesinde, ana-babanın bu eğitim ve öğretimi kendilerinin dinî ve felsefî inançlarına göre sağlamak hakkına riayet edecektir”

hükümünü ihtiva etmektedir.

Bu hüküm, eğitim ve öğretim hakkının engellenemeyeceğini belirtmiş, ayrıca devletin, eğitim ve öğretimde ana-babanın dinî ve felsefî inançlarına aykırı, dogmatik bilgiler veremeyeceğini güvence altına almıştır. Bu hükümün sevkedilmesinin başlıca nedeni, totaliter devletlerin, çocukları ana-babanın etkisinden çıkartarak, onları sistematik bir şekilde belirli bir dogmatik görüşü aşlamak suretiyle eğitmeleri olmuştur.

Nitekim **İnsan Hakları Divanı**, bir kararında, eğitimin dogmatik bilgiler içermemesi ve devletin, eğitim ve öğretim görevini yerine getirirken bilgilerin objektif, eleştirel ve çoğulcu bir yaklaşımla verilmesi gerektiğine işaret etmiştir.⁽³⁾

2. NELER YAPILDI

İlköğretim ve Ortaöğretim müfredatı, eğitim-öğretim camiasının haklarının tanımlarından dahi bahsetmeyen bir yetersizlikle hazırlanmaktadır. Müfredatı uygulayanlar, bilhassa öğretmenler ve yöneticiler en temel haklarının ve kendisine uygulanabilecek yükümlülüklerin bilgisinden yoksun yetiştirilmekte, muhatapları olan öğrenciler ise en tabii haklarının neler olduğu ve nasıl korunacağı hususunda eğitilememektedirler. Eski müfredatta yer alan Yurttaşlık derslerinde **yurttaşların ödevlerinden** bahsedilirken, yeni müfredatta yer alan vatandaşlık derslerinde de, **vatandaşların haklarından** söz edilmemektedir. Üstelik, günümüz dünyasında tüm toplulukların birinci gündem maddesi olan insan hak ve özgürlükleri hiç yer almamaktadır. Yükseköğretimde dahi, İnsan Hakları dersleri henüz yeterli düzeyde müfredata girememiştir.

Devletin günümüze kadar eğitim ve öğretimden güttüğü amaç, düşüncesi, kılık kıyafeti, davranışları, hatta duygularıyla tek-tip insan yetiştirmek olmuştur.⁽⁴⁾ Bu amaçla, "**Tevhid-i**

² Türkiye, Ek 1 Nolu Protokolü çekince koyarak onaylamıştır.

³ Şeref, ÜNAL, a.g.e., s. 274. (Kjeldsen ve Danimarka Kararı)

⁴ "Yani sistem, *Öğretmen-Yönetici Merkezli* olmuştur. Böyle olunca, *Program ve Kitaplar* da değişmez, eleştirilmez, harfi harfine uyulması ve uygulanması gereken vazgeçilmez, bağlayıcı ve baskıcı unsurlar ve esaslar haline

Tedrisat Kanunu" ile formüle edilmiş bir tür misyonerlik teşkilatı oluşturulmaya çalışılmıştır.⁽⁵⁾ Elbette ki, amaçlanan tek tip eğitim ve öğretimle, bunu sağlayacak teşkilatın hakları öne çıkarılacaktır ve çıkarılmıştır.⁽⁶⁾

Bu nedenledir ki, Cumhuriyet tarihi boyunca eğitimin özelleştirilmesi çalışmalarında sözü edilebilecek bir gelişme henüz yakalanamamıştır. Millî Eğitim Bakanlığına bağlı olmasına rağmen, Özel Okulların toplam okul sayısına ve özel okullarda okuyan öğrenci sayısının tüm öğrenciye oranı 1990'larda %1,2 iken, bütün özendirme iddialarına rağmen 1997'de %2 civarında olmuştur. Bu gün ise daha da gerilere düşmüştür ve düşürülmeye çalışılmaktadır.

İletişim imkânlarının akıl almaz boyutta geliştiği bir dünyada, Ülkemizde %19,5 olan okuma yazma bilmezlik oranıyla konuya dikkatle eğildiğimizde, yukarıdaki tespit ve değerlendirmelerimizin afaki olmadığı görülecektir.

Yine, 1995 yılında Millî Eğitim Bakanlığı ile Devlet ve Vakıf Üniversitelerine ayrılan bütçeye göre eğitim-öğretim için kişi başına düşen pay 71 dolar iken, 1996 yılında bu miktar 24 dolara gerilemiştir. Eğitime ayrılan pay konusunda bazı ülkelere baktığımızda bu rakam, Türkiye ile kabili kıyas dahi olamamaktadır. Örneğin: Bulgaristan'da devlet bütçesinden eğitime ayrılan pay kişi başına 400 dolar, Yunanistan'da 552 dolar, Suriye'de 800 dolar, İsveç'te 1595 dolardır.⁽⁷⁾

3. NELER YAPILABİLİR

gelmiştir. Bunun sonucu ve gereği; *Öğretmek için Ezberlemek, Şekil ve Kalıpcılık, Başarısızlığı Aramak ve Ölçmek; Elemek ve Sistemin Dışına Atmak; Verileni ve Okunanı Aynen Kabul Etmeye, Mutlak itaata ve Teslimiyete Zorlamak ve Korkutmaktır.* Bu uygulama *çağdışıdır; insanın yaradılışına aykırıdır; insanlık onuruna ve insanın öz değerlerine saygısızlıktır.* Bu uygulamada *Sevgi değil, Korku egemendir. Korkunun, Şiddetin, Baskının olduğu yerde demokrasi olmaz. İnsanlar özgür, bağımsız, onurlu, erdemli yaşayamaz. Eleştirci, yaratıcı, yapıcı, üretici hiç olamazlar. Bunların olabileceği ve gelişeceği ortam Demokrasidir; demokratik eğitim ve demokratik yönetimdir."* Avni AKYOL, Eski Millî Eğitim Bakanı, "Millî Egemenliğin 75., Cumhuriyetimizin 72. Yıldönümünde Millî Eğitim Açısından Sosyal ve Siyasal Durumumuz", *Yeni Türkiye Dergisi*, Eğitim Özel Sayısı Sayı 7, S. 179.

⁵ Mustafa ERDOĞAN, *Rejim Sorunu*, (Ankara, Vadi Yayınları 1997), s. 220.

⁶ "Öğrendiklerimizi kim saptırıyor? sorusuna verilecek yanıtı, eğitim sonuçlarına bakarak çıkarabiliriz. Eğitimciler sormaya gerek yoktur. Eğitimcilerimiz de bizim gibi, aynı yöntemle ve aynı bilgilerle imal edilmişlerdir." E. A. RAUTER, *Düzene Uygun Kafalar Nasıl Yetiştirilir*, (İstanbul, Gözlem Yayınları 1976), s.52.

⁷ Abdurrahman KUTLU, Selçuk Üniversitesi Rektörü, Konya'da tertip edilen 1. Uluslararası Eğitimde Kalite Kongresi'nde yaptığı konuşmadan. Konya: 10-12 Mayıs 1996.

Kanunları uygulayan 'Zabıta Kuvvetleri'nin öğretim müfredatına, **yasak savar kabilinden "İnsan Hakları Dersleri"** nin henüz konmuş olması da dikkate alındığında⁽⁸⁾; temel hak ve özgürlüklerin neler olduğu ve bu hakların hangi ulusal ve uluslararası düzenlemelerde yer aldığı, nasıl kullanılabileceği ve korunabileceğinin bilgisi, toplumun tüm kesimlerini bilinçlendirmede en üstün ve aktif görev alan öğretmenlerimize verilmeli, bu bilgilerin böylece tüm insanlara, öğrenime başlanılan küçük yaşlardan itibaren ulaşması sağlanmalıdır.

Eğitim ve öğretim için de olmazsa olmaz kabilinden bu kazanımların sağlanabilmesi için düşünülebilecek en iyi çözüm, toplumun tüm kesimlerinin siyasal katılma açık tutulması, bilhassa kamusal alanda insanlar arasındaki eşitliğin evrensel değerlere uygun olarak uygulanması, uluslararası sözleşmelerin öngördüğü şekilde herhangi bir ayırıma gidilmesinin önlenmesi olabilir.

O halde, ara dönem anayasalarıyla⁽⁹⁾, bu anayasalara uyarlanan kanunlarla⁽¹⁰⁾ ve bu Kanunlar gereğince oluşturulan Olağanüstü Mahkemelerle⁽¹¹⁾ kısıtlanan, zaman zaman kanuna aykırı uygulamalarla tecavüze uğrayan temel hak ve özgürlüklerimiz; bunun karşısında, bu hak ve özgürlükleri koruması gerekenlerin yükümlülükleri, temel hak ve özgürlüklerini kullananların üzerine düşen ödevler, tamamı bir arada olacak şekilde insanımızın bilgisine sunulmalıdır.

Siyasal katılım alanında ülke vatandaşlarının “Demokratik Yönetime Katılma Yöntemleri” olarak bilinen üç yöntem uygulanmaktadır: **ETKİLEME, SEÇİM, YARGIYA BAŞVURMA...**

Vatandaşlar, Anayasada belirlenen Dilekçe Hakkı, Referandum, Sivil Toplum Örgütlenmeleri gibi hakları kullanarak siyasî iktidarı etkilerler. Anayasada belirlenen bu hakları bir çok kısıtlamalara tabi kılınsa da, bu hakların en olumlu ve aktif seviyede kullanılması suretiyle oluşacak bilinç, birçok engelin aşılmasına neden olabilecektir.

Yine vatandaşlar, seçme ve seçilme haklarını kullanarak Parlamento, Yerel Yönetimleri ve demokrasinin vazgeçilmez unsuru sayılan Siyasî Partileri ve konularını belirleme haklarını ve görevlerini ifa ederler. Vatandaşlar, Devlet Başkanını ve merkezden liste oluşturmaksızın Siyasî Parti Temsilcilerini seçme ve kendilerinin de bu platformda seçilme haklarını kullanma bilincine ulaştırıldıklarında, siyasal katılma sürecinde önemli bir görev üstlenmiş olacaklardır.

⁸ 9 Nisan 1997 tarihli Başbakanlık Genelgesiyle kurulan "**İnsan Hakları Koordinatör Üst Kurulu**", İnsan Hakları konusunda önemli kararlar almış, ancak bu kararların uygulamasını 1998 yılına bırakmıştır. Bu kararlar içinde konumuzu ilgilendiren önemli bir karar da: TRT'de İnsan Hakları Eğitimi verilmesine ilişkin programlar yapılması ve İlköğretim ve Ortaöğretim Okullarında İnsan Hakları Derslerinin **Seçmeli** de olsa okutulması kararıdır. Ancak, 1999 yılının sonunda da henüz uygulamaya geçilmediğini gözlemlemekteyiz.

⁹ 1961 ve 1982 Anayasaları

¹⁰ Devlet Memurları Kanunu, Terörle Mücadele Kanunu gibi.

¹¹ Sıkıyönetim Mahkemeleri, Devlet Güvenlik Mahkemeleri gibi.

Tüm siyasal katılma eylemlerine karşılık, bu hakların kısıtlanması veya hukukî düzenlemelere aykırı biçimde engellenmesi durumunda da vatandaşlar, en tabii hakları olan Yargı Yolu'nu kullanabileceklerdir. Anayasanın 125 ve Geçici 15. Maddesi gibi düzenlemelerin aşılabilmesi, insanımızın siyasal katılım bilincinin en üst seviyede gerçekleşmesi suretiyle mümkündür.

Böyle bir görev, adaleti, insana gösterilen saygınlıkta arayan yeni "insan hak ve özgürlükleri" anlayışının, Hukuk Devleti'ni; "hukuka uygun davranan devlet", hatta daha da ileri giderek, "**pozitif hukukunu doğal hukuka uydurmaya çalışan devlet**"⁽¹²⁾ şeklinde tanımlandığı ve dizayn edilmeye çalışıldığı 21. yüzyıl başlarında daha da anlamlı hale gelmektedir.

Üzüntü vericidir ki, anayasal ve yasal düzenlemelerle siyasî haklarını savunma imkanları tanınmamış ve devlet memuru olarak kabul edilmiş eğitim ve öğretim camiası mensubu insanlar, temel hak ve özgürlüklerin savunulması ve daha özgür bir dünya için çalışılması görevini yüklenen oluşumlar içinde fiilen yer alamamaktadırlar. Var olan bazı sivil toplum örgütlerine katılım az olduğu gibi, bu örgütlerin faaliyetlerine dinleyici konumunda dahi katılımın az olduğu görülmektedir. Kendisi ile ilgili ve kendi haklarının savunulmasını esas alan oluşumlara rağbet etmeyen insanların, kendileriyle barışık olduğu söylenemez. Toplu şekilde savunma refleksini gösteremeyenlerin de, herhangi bir saldırı karşısında savunma yapabilmeleri de zordur. Bir kanuniyet olan, '**birlikte yaşama**' ve '**birlikte savunma**', ortak menfaatleri olan insanların '**ortak reflekslerini**' üretir. Allah'ın kanunlarından habersiz olanlar için pek fazla anlam ifade etmeyen ortak refleks, lazım olduğunda kullanılması oldukça zorlaşan bir mekanizma olacak ve hakların ihlali yönünde karşı tarafa avantaj sağlayacaktır. Esasen örgütlü mücadelenin bir kanuniyet olduğunun izahı dahi abestir.

O halde, hepimizin bildiği 'Ulusal yargı ve denetim mekanizmaları' ile, 'Uluslararası ve Uluslararası Hukukî ve Siyasî Anlaşmalar ve Denetim Mekanizmalarında' eğitim ve öğretim ile ilgili hak arama yollarının dışında; İnsan Hakları ve Temel Hak ve Özgürlüklerin içinde mütalaa edilen eğitim ve öğrenim hakkının toplum içinde ve toplumlar arasında devlete ve devletlere karşı savunuculuğunu yapmak görevi ile kendilerini görevlendiren duyarlı insanların öncülük ettiği yerel veya uluslararası "Sivil toplum Örgütleri" oluşturulmalıdır. Bu Örgütler gerek ülkemizde gerekse diğer dünya ülkelerinde, her türlü iletişim imkanını kullanarak insanlar için hak ve özgürlükler platformunu genişletebilir, birçok siyasî ve hukukî anlaşmaların vücut bulmasına vesile olabilirler.

Grevli, Toplu Sözleşmeli Sendika mücadelesi ile birlikte, kanunun devlete bağımlılık esasına dayandığı sınırlı örgütlenme özgürlüğünün mevcut sınırlarını zorlamadan, hiçbir hakkın elde edilmesi mümkün görülmemektedir.

¹² Ahmet MUMCU, a.g.e., s. 9.

TARTIŞMA

Günümüzde hiçbir ülkeyi veya oluşumu sadece kendi coğrafyası ve kendi şartları içinde değerlendirmek mümkün değildir. Üstelik, süper güçler, hangi ülkede ve platformda olursa olsun, her türlü gelişmenin ve oluşumun bilgisine ve yönetilmesine sahip olmak istemekte ve bu isteklerini en üst düzey toplantılarda (AGİT-İSTANBUL, 1999) dile getirmektedirler. Elbette ki bu istek, sadece insan haklarını koruma düşüncesine dayalı olarak değerlendirilemez. Konunun dışa yansıyan boyutu insan haklarıdır. Bu dışa yansıyan boyutu ile mutlaka ilgilenmek ve yararlanmak gerekir. Ancak, konunun görünmeyen fakat mutlaka okunması boyutunu görmezden gelmek bir talihsizliktir ve Türkiye insanı bu talihsizliği yaşamaktadır.

Talihsizlik olarak vasıflandırdığımız konu, “dünyada olup bitenleri”, “günü ve gelişmeleri” okuyamamaktır. Halbuki dünyanın her tarafında insanlar, en azından kendi ülkeleri ve insanları ile ilgili konuları, aralarında konuşmakta, tartışmakta, tink-tank platformları ile siyaset oluşturup, etraflarındaki insanları ve oluşumları etkilemeye çalışmaktadırlar.

O halde öğretmenlerimiz de, kendilerini direkt veya dolaylı yollardan etkileyecek gelişmeleri değerlendirmek, incelemek ve fikir üretmek zorundadırlar. Hatta işe en başından ve önemli olanından başlayıp, yaşadığımız bölgeyi ve içinde yaşadığımız toplumu ilgilendiren en önemli konuyu, “siyaseti” ele alıp gelişmeleri görebilir ve değerlendirebiliriz. Bir diğer anlatımla, eğitim-öğretimin hukukla ilgisini kurduktan ve konu ile ilgili düzenlemeleri değerlendirdikten sonra, bir adım yukarıya, her işin yapılabirlik kriterini belirleyen ‘siyaset’e el atabiliriz.

Konu iki yönüyle ele alınabilir. Birincisi, **makro düzeyde dış siyaset**, daha doğrusu “**global planlama**”, ikincisi ise **derin devletin oluşturduğu iç siyaset**.

1. DIŞ SİYASİ MEKANİZMA ve PLANLAMA

Birinci Dünya Savaşı öncesinde başlayan ve günümüze kadar gelişerek devam eden önemli bir olgu, süper devletlerin dünyaya nizam verme düşünce ve çabasıdır. Daha önceki çağlarda imparatorlukların kendi iştihalarına uygun buldukları fakat bir türlü gerçekleştiremedikleri, dünyaya nizam verme niyet ve çabaları, artık günümüz süper güçlerince daha ayağı yere basar şekilde, politikaların ve güçlerin birleştirilmesi şekline dönüştürülmüştür. Önceleri, Yalta ve Tahran Konferanslarında gözlemlenen bu gelişme, şimdilerde bir çok uluslararası konferans ve örgütlenmelerle devam ettirilmektedir.

Görünen şekliyle, süper devletlerin düzenlemesiyle sadece silahsızlandırma veya insan hak ve hürriyetlerinin korunmasına yönelik olarak sundukları oluşumların arkasında, görünmeyen yönüyle Bilderberg ve benzeri organizasyonlar bulunmaktadır. Bu organizasyonlara yardımcı uluslararası organizasyonların ülkelerdeki kolları (Masonluk gibi) da, planlamaların en uygun uygulayıcıları konumunda, bu organizasyonda yer almaktadırlar.

Son olarak Huntington'un “**Medeniyetler Çatışması**” tezi, Batı Medeniyetine karşı, (aslında şu anda Batı Medeniyetini temsil eden Amerika'ya karşı) bazı medeniyetlerin ki - bu İslâm'dan başkası değil- başkaldıracağı, bu başkaldırının izlerinin de zaman zaman görüldüğü, Batı ülkelerinin de bu oluşuma karşı tedbir alması gerektiği şeklinde özetlenebilecek bir öneri olarak ortaya çıktı. Bu tezin ve önerinin ardında yatan gerçek, Batı'nın, diğer medeniyetler üzerinde kurduğu baskının, milletleri etkisizleştirilmesi, kemiksizleştirilmesi ve kültürlerini yok etmesinin, dünyada uyandırdığı nefret ve düşmanlıklardır.

Batı'nın bazan açık ve sert olarak bazan da sinsice sürdürdüğü saldırı, başta İran'da olmak üzere İslâm dünyasında, devrim, yeni söylemler ve projelerin gelişmesine neden oldu. Başta Amerika olmak üzere Batı, İslâm dünyasındaki bu yeni söylem ve projeleri, İslâm'ın yeniden bir güç olarak ortaya çıkabileceğinin işaretleri olarak algıladı. Bu algılaşma, beraberinde, yeni gücün durdurulması, Müslümanlık ekseninde oluşturulacak projelerin sabote edilmesi, etkisiz hale getirilmesi, bir diğer anlatımla Müslümanların kemiksizleştirilmesi projelerine ağırlık kazandırdı.

Neticede 1980 ihtilali nasıl ki İran İslâm Devrimi'nin etkilerini azaltmak niyetiyle yapılmışsa, 1999'da 28 Şubat ihtilali de Türkiye'de gelişen İslâmi söylem ve projelerin, ortadan kaldırılamasa bile, etkisizleştirilmesi için yapılmış oldu. Elbette ki 28 Şubat'ın tek gerekçesi budur denemez. 28 Şubat'ın başka gerekçeleri ve bir taşla bir çok kuş vurma düşüncesi olabilir. Fakat en önemli etken budur.

Batı'nın, “dünya sistemine başkaldıranlar yok edilir” tehdidine karşı, ulus devlet mantığı içinde ve ulus devleti koruma güdüsü ile hareket edenler, kendilerini de bir anlamda bir yandan makro düzeyde uluslararası politikalara karşı korumaya çalışırken, diğer yandan da içerideki Müslüman eksenli projeleri akamete uğratarak, aynı sistemin bir parçası olduklarını teyid etmiş oldular. Bize göre bir çelişki, fakat sistemin sahibi konumunda olanlara göre, derin politika olarak ifade edilebilecek bu politikalar, neticede Türkiye'yi, İslâm dünyasının Batı'ya boyun eğdirilebilmesinde kullanılacak en önemli güç haline getirmiştir.

İşte günümüzde **globalleşme** adı altında ve ulus devlet anlayışını yıkarak, her türlü sınırları tanımazlığın moda haline getirilmesi, süper güçlerin son organizasyonun bir ürünüdür. Tıpkı, bir zamanlar ulus devlet anlayışının yaygınlaştırılması ve meşrulaştırılması gibi.

Şimdi ulus devleti korumak görevi ile ihtilallere imza atan sistemin sahiplerini bekleyen globalleşme tehlikesi, onlara zor günler yaşatacak, ‘Medeniyetler Çatışması’ tezinin gereği olarak belki de önümüzdeki günlerde yalancı barış çağrıları ile karşılaşabileceklerdir.

Bu arada, siyasi, kültürel ve ekonomik düzenlemelerin İslâm ve Müslümanlar yok sayılarak yapılması, buna karşılık Müslümanlara küçük de olsa bir uğraş alanı bırakılması dahi gündeme gelebilir. Son günlerde üst düzey siyasilerin bir moda belirleyerek ‘insan hakları’ söylemlerini yoğunlaştırmaları, bu tarz beklentileri arttırmaktadır.

2. İÇ SİYASİ MEKANİZMA ve PLANLAMA

Her devlette, devletin merkezinde ve ona hakim olmaya çalışan bir çok ekibin varlığını ifade etmek fazla bilgiçlik sayılmamalıdır. Özellikle konumuz Türkiye Cumhuriyeti devleti olduğunda, Daha Osmanlı döneminde **İttihat Terakki**'nin varlığından ve iktidara gelmesinden bu yana devletin merkezine oynayan en az iki grubun varlığı hep süregelmiştir. Yakın tarih, genellikle bu grupların mücadeleleri ve operasyonları ile yazılmıştır demek de pek afakî sayılmamalıdır. Zaman zaman, bu grupların faaliyetleri ve bu faaliyetlerinin sonuçları kiminle ve nasıl ilgilidir sorusuna da, genellikle, dış bağlantılı veya dış planlamanın çizgisi ile örtüşüyor, cevabını verdiğimiz de olmuştur ve olmaktadır.

Kendi ayağı üzerinde durarak fikri üretim yapamayanların veya mücadele metotlarını konjonktüre uygun olarak, güçlülerin metotlarına benzetmek isteyenlerin vardıkları sonuç, benzemek istedikleri ile aynı çizgiye düşmek ve aynı çizgide ortak bir kılıcı sallamak olmuştur. Bu günlerde de, Türkiye Devletinin merkezine, halkın yönlendirilmesine, siyasi hayatın dizayn edilmesine soyunan iki ana grubun varlığından bahsedilebilir. Bunlar **Birinci Cumhuriyetçiler** ve **2. Cumhuriyetçilerdir**.

Birinci Cumhuriyetçiler, Kemalizm'in kalan tek ilkesi '**laikliğin**' arkasında toplum mühendisliğine soyunmuşlar, ulus devlet anlayışıyla globalleşmeye engel olmaya çalışabilecekleri zannı ile zulümlerine devam etmekte. Hâlbuki kendi halkını kucaklamasını bilemeyenlerin ne globalleşmeye karşı çıkabilmeleri ve ulus devlet anlayışını devam ettirebilmeleri, ne de gelişen dünya atmosferine uyum sağlamaya çalışan halkını tatmin edebilmeleri mümkün değildir. Şimdilerde, devletin başındakilerinin ağzından dökülen, insan haklarına ilişkin yapmacık sözler de samimiyetten uzak ifadeler olarak kalmakta, kimseyi tatmin etmemektedir.

İkinci Cumhuriyetçiler ise, muhalefette olmanın ezikliğini, globalleşme ile telafi edip hem kendilerini hem de halkını enternasyonalizmin kucağına atma çabasındalar. Aslında, beğenmedikleri, eksik gördükleri, fakat bir türlü bütünleşemedikleri Müslüman halkın üzerinde oynanan oyunların farkına da varamamaktadırlar. İkinci Cumhuriyetçilerin gördükleri, sadece, talan ve antidemokratik uygulamalardır. Özellikle Orta-Doğu'da oynanan oyunu fark edememekteler veya fark etseler de önemsememektedirler.

Tabii ki ikinci cumhuriyetçi elitin etkisinde kalan **Müslüman aydınları** da unutmamak lazım. Bu günlerde Müslüman aydınların önemli bir kesimi, uluslararası güçlerin makyajlama politikalarına balıklama dalmışlardır. Bunların bir kısmı gerçekten saflığından, bir kısmı da pay kapma savaşında şimdiden yerini ayırtmak istediğinden ikinci cumhuriyetçi cepheye yerini almış durumdadır.

OYUN MÜSLÜMANLAR ÜZERİNDE OYNANIYOR

Osmanlı'nın Batılılaşma sürecine girdiğinden buyana, yani 200 yıllık süreçte, uluslararası güçlerin oyunları hep Müslümanlar üzerine olmuştur. Şimdi de oynanan oyun Müslümanlar üzerinedir. Ortadoğu'nun en güçlü ülkesi Osmanlı'nın mirasçısı Türkiye halkı, dışarıdan ve içeriden her türlü dayatmaya karşı ve her dayatmanın akabinde daha da güçlü bir şekilde inancına ve tarihine bağlanarak özüne dönmekte ve İslamî gelişmeyi taşımaya çalışmaktadır.

Dünya emperyalizmine mutlak bağlılığını ifade etmekle birlikte **ulus devlet anlayışını** da terk etmemekte direnen birinci cumhuriyetçiler bu gerçeği görmüşler, fakat iktidarlarının devamı için belli dönemlerde ihtilal yapmanın da yeterli olmadığını anlamışlardır. Belki dünyadaki globalleşmenin tesirinde kalarak halkın isteklerine imkan verecekler, fakat, bu güne kadarki kazandıkları konumlarının ve iktidarlarının tehlikeye düşeceği korkusu, onları halka yakınlaşmaktan alıkoymaktadır.

İkinci cumhuriyetçiler ise, muhalefette olmanın getirdiği avantajı kullanarak mevcut uygulamalardan memnun olmayan halka hoş görünmeye, insan hakları bağlamında kazanımlar elde etmeye çalışmakta, fakat bunu yaparken de halkın dünya sistemine entegre edildiğini önemsememektedir.

Müslüman aydınların ikinci cumhuriyetçilere yakın olanları ise işin farkında bile değildirler. Farkında olanların bir kısmının ise, zaten mecalleri kalmamış, mücadele azimlerini yitirmiş, derin devlet politikalarından dayak yemekten kurtulamayan ikinci cumhuriyetçilerden medet umar hale düşmüşlerdir.

Müslüman aydınların birinci cumhuriyetçilere, (sağcılık anlamında) yakın olanları da, ya bana dokunmayan yılan bin yıl yaşasın (bir başka versiyonu, **“bu da geçer yahu”** edebiyatı), veya zemin ve zaman kavramlarını kutsallaştıran erteleme yaklaşımı sergilemektedirler. Önerme, direnme, örnek olma gibi kavramlar literatürden çıkarılmış, teslimiyet havası ön plana gelmiştir.

SORULAR

Tüm bu olumsuzluklar karşısında Müslümanların çıkar yolu yok mudur? Müslümanlar birinci veya ikinci cumhuriyetçilerin peşine takılmaya devam edecek mi? Veya bunlardan esinlenerek veya etkilenecek politika ve tavır mı belirleyecekler? Ayrıca bu tür soruların cevaplarını kimler daha gerçekçi verebilir?

İşte en can alıcı sorunun son soru olduğunu ve cevabın son sorudan başlayarak verilebileceğini düşünüyorum. Sorunun doğru cevabını verebileceklerin, öncelikle vasıflarını belirlemek, sonra da bu vasıflara sahip olduğuna inandığımız kişi veya yapıların çözümlerinin tarihle sağlamasını yapmak, günün koşullarına uygunluğunu aramak, gelecekle ilgili kuşatıcı programlarını incelemek gerekecektir.

İki meşgaleyi veya meşrebi önemişiyorum, **eğitim ve hukuk**. Yukarıda ‘Hak’ kavramının tanımını yaparken çok değişik anlamlarının ortak özelliklerinin doğruluk, kesinlik ve şüphesizlik olduğunu ifade etmiştik. Hukukun da hakkın çoğulu olması nedeniyle aynı anlamlara geldiğini, hukuk anlamında kendimizin ve başkalarının hakları söz konusu olduğunda doğru, şüphe taşımayan ve kesinlik arzeden bir mevzuatı ve uygulamayı, bir diğer anlatımla adaleti öngördüğümüzü söyleyebiliriz. Bahsettiğimiz kavram, mahiyeti itibariyle kutsal bir kavramdır, kutsallığı dolayısıyla bir başka kutsal alanla da iç içedir. Bu alan da eğitim ve öğretimdir.

Her türlü bilginin ve becerinin insanlara kazandırılması, bilmeyenlerin, bilme imkânlarına kavuşturulması, dolayısıyla, ‘bilenle bilmeyenin bir olmaması’ kuralı gereğince, bilenlerin sorumluluk taşımaya hazırlanması faaliyetinin kutsallığından şüphe edilemez.

Her iki alanda kendisini misyon sahibi görenlerin veya misyonlarının farkına varanların, kendilerini taşıdıkları misyona hazırlayanlara karşı görevleri vardır. Yani içinde yaşadıkları topluma borçları vardır. Bu borç, Hak, hukuk, adalet kavramlarının içerdiği kesinlik, şüphesizlik, doğruluk anlamlarının gereği, eşyayı, insanları ve kainatı bu kavramlar çerçevesinde izah ve dizayn etme görevidir. Bu görev, aynı zamanda, insanlara halifelik görevi veren ve bizzat kendisi adaleti tevzi eden **Allah’a yardımcı olma görevidir**. Bile bile bu görevi ve misyonu fark etmemeye çalışanlar, Allah’a ve O’nun sevgili kullarına yardımcı olmakta ve eklenmekte ağır davrananlar, bu misyon ve ağır görev altında ezilmektedirler. Üzerlerine düşeni yapmaya çalışanlar ise tük kadar hafif ve görevini yapmış olmanın rahatlığı içindedirler.

YAŞAYAN SÜNNETİ DEVAM ETTİRMEK

Tarihin birçok devresinde, Allah’ın insanlara yüklediği öğrenme ve öğretme görevinin savsaklandığı bir vakıadır. Toplumlar zaman zaman bu tür süreçlere girerler. Fakat toplumların içinden birileri çıkarak, hayatı, kainatı ve kurallarını (**Sünnetullah**) insanlara tanıtmaya ve bu kurallar çerçevesinde yaşam kurma görevini üstlenmişlerdir. Arkalarından gelen nesiller de bu görevi bir öncekilerden devralmaktadırlar. Eğer insanlar bu gün birazcık da olsa mutluluk duyacak ortamlara kavuşmuşlarsa, bunu, tarih içinde sürekli ve kesintisiz gelen doğruların kuşaklar boyu aktarılmasına borçludurlar. Yine insanlar insanlık tarihi boyunca sık sık adaleti tatmışlarsa, günümüzde evrensel hukuk kurallarından bahsedilebiliyorsa, bunu kuşaklar içinde birbirine aktarılan hukuk kurallarına ve bu kuralların uygulayıcılarına borçluyuz.

İşte karşımıza çok önemli bir kavram çıkıyor. Bu kavram, eğitim-öğretim ve hukuk misyonlarımızın önemini ve niçin devam ettirilmesi gerektiğini izah ediyor: **Yaşayan Sünnet**.

İnsanlık tarihi boyunca Allah, bilgiyi, beceriyi (eğitim-öğretimi), doğruları, hakkı, adaleti (hukuku) insanlar eliyle insanlara taşıttırılmış, hem bilgi ve adaleti hem de bu kavramları ve içeriklerini taşımayı, taşıtmayı sünnet haline getirmiş ve günümüze de ulaştırmıştır. İnsanlık tarihi boyunca bir çok Peygamber ve bağlıları da bu bilgi ve adaleti günümüze taşımak için ellerinden geleni yapmış ve böylece bir **yaşayan sünnet** oluşturmuşlardır.

SONUÇ

Şimdi gerçekten önemsedığımız bu iki camianın mensuplarına önemli görevler düşmektedir. Tarihi, günümüzü ve geleceği insanlara en güzel şekilde ve doğruya en yakın biçimde okuyabilecek iki kesim, eğitimciler ve hukukçular, üzerlerine düşen misyonu görmek ve gereğini yapmakla karşı karşıyadırlar. Bu görev için genelde insanlığın sahip olduğu ortak bilgiler ve değerler ile, özeldede İslâm inancı ve oluşturduğu coğrafya çerçevesinde mevcut değerler önemli verilerdir. Bu verileri ve kazanımları bilgiye ve eyleme dönüştürme bilinci ve gayreti, görevi yapmanın huzurunu da getirecektir.

Kutsal bir görevi yerine getirmenin ciddiyeti ve vakarı ile, günümüze ve geleceğimize ışık tutacak öncüler olduğumuzun farkına varmanın zamanı geçmektedir. Allah (C.C), **nice depremleri sükûnete, nice ifsadları inkılabı dönüştürmeye** kadirdir. Yeter ki, her musibetten ders, her hayırlı oluşumdan pay, her fedakârlıktan kendimize bir görev çıkarabilelim.

Unutulmamalıdır ki, geçmiş kuşakların direnmeleri sonucu bize ulaşan doğrular ve bu doğruların bizde uyandırdığı adalet duyguları, bizden sonraki kuşaklara da aynı şekilde ulaştırılmalıdır. Kesintisiz ve kararlı mücadelenin en önemli kuralı budur. Bundan sonrası, kazanımları hayata geçirmektir.

Doğru da ısrar hayatın gerçeklerini görmeyi ve kabullenmeyi, aynı zamanda da kıyamete kadar sürecek mücadelenin sırat-ı mustakimden ayrılmamasını temin edecektir. Gerçek mutluluk, kısa dünya hayatında hakka teslimiyetten geçer. Ebedi mutluluk da bu dünyada kazanılanlardan elde edilir. Din bu dünya içindir. Bu dünyada yaşanmazsa, ahirette de yaşanmayacaktır.

27.11.1999

Muharrem BALCI